

**OCENA
STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU RYCKIEGO ZA 2024 ROK**

MARZEC 2025

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYKACH

Spis treści

W S T Ę P.....	3
SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO.....	4
SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA.....	13
SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ.....	18
STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY.....	24
STANOWISKO HIGIENY PRACY.....	29
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	36
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	39

W S T Ę P

Państwowa Inspekcja Sanitarna, podobnie jak w latach poprzednich, realizuje swoje zadania na terenie powiatu w oparciu o ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*. Zakres zadań obejmuje problematykę zdrowia publicznego i sprowadza się w szczególności do sprawowania nadzoru nad warunkami:

1. higieny środowiska,
2. higieny pracy w zakładach pracy,
3. higieny procesów nauczania i wychowania,
4. higieny wypoczynku i rekreacji,
5. zdrowotnymi żywności i żywienia,
6. higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Realizacja powyższych zadań polegała na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Zadania te na terenie powiatu realizowane są przez poszczególne komórki organizacyjne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej i tak:

SEKCJA NADZORU P/EPIDEMICZNEGO

Stan sanitarny podmiotów leczniczych, wykonujących działalność leczniczą na terenie powiatu ryckiego w 2024 roku.

Informacje ogólne

Według ewidencji na dzień 31 grudnia 2024 r. na terenie powiatu ryckiego ogółem funkcjonowało 121 podmiotów leczniczych, w tym:

- **wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – 2** (1 szpital oraz 1 hospicjum);
- **wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne – 61** (53 przychodnie, 6 laboratoriów diagnostycznych, 2 zakłady rehabilitacji leczniczej);
- **praktyki zawodowe indywidualne i grupowe prowadzące działalność leczniczą – 58** (25 gabinetów stomatologicznych oraz 33 indywidualne specjalistyczne praktyki zawodowe).

W 2024 r. w ramach prowadzonego nadzoru wykonano ogółem 101 kontroli sanitarnych, w tym 12 sprawdzających. Wydano 19 decyzji administracyjnych, w tym 9 decyzji merytorycznych oraz 10 decyzji płatniczych.

Sytuacja epidemiologiczna w podmiotach leczniczych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

1. Lecznictwo zamknięte

Na terenie działania PSSE w Rykach funkcjonował jeden zakład opieki zdrowotnej lecznictwa zamkniętego – Szpital Powiatowy w Rykach z liczbą łóżek 57. W/w placówce funkcjonowały trzy oddziały: oddział paliatywny, oddział chorób wewnętrznych oraz oddział chirurgii jednego dnia. W roku 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole podmiotu, z których jedna wykazała nieprawidłowości dotyczące: braku w oddziale chirurgii jednego dnia pomieszczenia higieniczno-sanitarnego wyposażonego w natrysk przystosowanego dla osób niepełnosprawnych, braku urządzenia do dekontaminacji oraz utylizacji wkładów jednorazowych (basenów i kaczek) wraz z zawartością, stosowanych w oddziale paliatywnym oraz chirurgicznym, braku procedur higienicznych na bloku operacyjnym oraz braku procedury postępowania z basenami i kaczkami jednorazowego użytku, braku biologicznej kontroli procesu sterylizacji, która powinna być wykonywana raz w tygodniu, braku adnotacji w raportach z kontroli wewnętrznej o zatwierdzaniu przez przewodniczącego zespołu kontroli zakażeń szpitalnych, jak również kierownika zakładu leczniczego.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję płatniczą. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę sprawdzającą po wydaniu zaleceń w roku 2023.

Dezynfekcja prowadzona była zgodnie z opracowanymi procedurami preparatami o odpowiednim spektrum działania. Stosowano rotację środków dezynfekcyjnych. Pomieszczenia szpitala utrzymane czysto.

2. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

Na terenie powiatu ryckiego pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się ogółem 61 podmiotów leczniczych, w których udzielane były ambulatoryjne świadczenia zdrowotne. Po przeprowadzeniu kontroli 38 podmiotów stwierdzono uchybienia w 4 podmiotach. Dotyczyły one nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi, nieaktualnych procedur higienicznych, ubytku tynku na ścianie w gabinecie lekarskim, stosowania środków do dezynfekcji po terminie ważności wyznaczonym przez producenta, prowadzenia kontroli wewnętrznej dotyczącej realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w niepełnym zakresie.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami ogółem wydano 4 decyzje administracyjne oraz 5 decyzji opłatowych. Jeden podmiot leczniczy wykonał zalecenia pokontrolne przed wydaniem decyzji administracyjnej.

Na terenie powiatu ryckiego w 2024 r. funkcjonowało 13 punktów szczepień, wszystkie zostały objęte kontrolą w zakresie oceny realizacji obowiązku szczepień ochronnych oraz oceny dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych. Nieprawidłowości stwierdzono w jednym punkcie szczepień, dotyczyły one braków w kartach uodpornienia stosowanych zapisów dotyczących informowania osób zobowiązanych do poddania się szczepieniem ochronnym o obowiązku poddania się tym szczepieniom. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję płatniczą.

3. Działalność lecznicza wykonywana przez praktyki zawodowe

W 2024 r. roku na terenie powiatu ryckiego funkcjonowało 33 praktyki zawodowe indywidualne i grupowe prowadzące działalność leczniczą. Skontrolowano 16 obiektów, w których nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto przeprowadzono jedną kontrolę sprawdzającą po wydaniu zaleceń w roku 2023.

Na terenie powiatu ryckiego w roku 2024 funkcjonowało ponadto 25 gabinetów stomatologicznych. Skontrolowano 21, wydano 4 decyzje administracyjne. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi, braku aktualizacji procedur higienicznych stosowanych w podmiocie leczniczym, stosowania środków do dezynfekcji powierzchni niezgodnie z zaleceniami, w tym nieprzestrzeganie terminów ważności podanych przez producenta, braku testu sprawności technicznej autoklawu Bowie Dick, braku

biologicznej kontroli procesów sterylizacji oraz stosowania wskaźniki służących do kontroli biologicznej po terminie ważności wyznaczonym przez producenta, popękanego poszycia kanapy znajdującej się w poczekalni.

OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ POWIATU ZA ROK 2024

Od dnia 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rykach wpłynęło 3191 zgłoszeń chorób zakaźnych oraz 261 zgłoszeń dodatnich czynników chorobotwórczych. Przeprowadzono 784 wywiady epidemiologiczne, które dotyczyły głównie zgłoszonych zachorowań na boreliozę, krztusiec, salmonellozę, gruźlicę, narażenia na wściekliznę, wirusowe zapalenie wątroby.

1. Zachorowania na grypę

W 2024 roku zaobserwowano znaczący, bo aż dwukrotny wzrost zachorowań na grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego w stosunku do roku poprzedniego. Spośród wszystkich 1098 zgłoszonych przypadków zachorowań, 28 osób wymagało hospitalizacji. Do PSSE w Rykach wpłynęło ponadto 2 zgłoszenia rozpoznania grypy potwierdzonej badaniem PCR i dotyczyły osób hospitalizowanych, stanowi to znaczny spadek w stosunku do roku 2023, gdzie liczba wykrytych tą metodą przypadków wynosiła 20, hospitalizowano wówczas 5 osób.

Nadzór nad grypą SENTINEL

W ramach nadzoru nad grypą Sentinel Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rykach w roku 2024 nie pobrała ani jednej próbki do badań w kierunku izolacji wirusa grypy. Pomimo wysyłanych do podmiotów leczniczych pism oraz rozmów z kierownikami podmiotów podczas prowadzonych kontroli sanitarnych nie udało się pozyskać lekarzy do współpracy w ramach programu SENTINEL. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rykach w dalszym ciągu będzie prowadziła działania w celu nawiązania współpracy w powyższym zakresie.

2. Zakażenia SARS-CoV-2/zachorowania na COVID-19

W 2024 roku na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano 1150 przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2, spośród których 16 osób wymagało hospitalizacji, zmarły 2 osoby. Współczynnik zapadalności wyniósł 2230,5, śmiertelność na poziomie 0,03. Nie zarejestrowano żadnych ognisk epidemicznych. Liczba zachorowań na COVID-19 utrzymywała się na podobnym poziomie w porównaniu do roku poprzedniego, w którym zarejestrowanych zostało 1096 zachorowań spośród których 48 osób poddanych zostało hospitalizacji, zmarło 2 osoby.

3. Choroby przenoszone przez kleszcze: Borelioza z Lyme, Neuroborelioza, Kleszczowe Zapalenie Mózgu (KZM)

Najczęściej występującą chorobą przenoszoną przez kleszcze w powiecie ryckim jest borelioza z Lyme. W 2024 r. zarejestrowano 62 przypadki rozpoznania boreliozy,

wśród których jedna osoba wymagała hospitalizacji. Spośród wszystkich zarejestrowanych przypadków 55 stanowiły zachorowania pod postacią rumienia wędrującego, pozostałe 7 to postać kostno-stawowa. Zapadalność wynosiła 120,3. Ponadto w 2024 r. zarejestrowano jedno kleszczowe zapalenie mózgu potwierdzone badaniami, pacjent wymagał hospitalizacji. Zapadalność na boreliozę utrzymywała się na poziomie roku 2023, w którym odnotowano 58 przypadków, żadna z osób nie wymagała wówczas hospitalizacji.

4. Zakażenia HIV, zachorowania na AIDS

W opisywanym okresie zarejestrowano trzy nowo wykryte zakażenia HIV. Żaden przypadek nie wymagał hospitalizacji, zapadalność w powiecie wynosiła 5,8 i utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do roku 2023, w którym zarejestrowano 2 przypadki zakażenia wirusem HIV. W 2024 roku podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano zespołu nabytego upośledzenia odporności AIDS.

5. Choroby przenoszone drogą płciową

W roku 2024 odnotowano dwa przypadki choroby wywołanej przez Chlamydie oraz cztery przypadki kiły (jedna wczesna -pacjent wymagał hospitalizacji oraz trzy postacie nieokreślone). Zapadalność na choroby przenoszone drogą płciową wynosiła 11,6. W roku poprzednim natomiast na terenie powiatu ryckiego nie odnotowano żadnych przypadków zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową.

6. Inwazyjna choroba meningokokowa (ICM)

Na terenie powiatu ryckiego w 2024 r. nie odnotowano przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej. Zarejestrowano natomiast jeden przypadek zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych oraz trzy przypadki posocznicy, gdzie czynnikiem etiologicznym był *Streptococcus pneumoniae*, a także jeden przypadek zapalenia opon mózgowych innych nieokreślonych. Wszyscy pacjenci wymagali hospitalizacji. Zapadalność na w/w choroby wynosiła 11,6.

7. Wirusowe zapalenie wątroby typu B, typu C i typu A

W opisywanym roku 2024 na terenie powiatu ryckiego odnotowano jeden przypadek wirusowego zapalenia wątroby typu B przewlekłego oraz 15 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C przewlekłego. Żaden przypadek nie wymagał hospitalizacji, zapadalność na powyższe choroby wynosiła 31,0. W tym samym okresie ubiegłego roku na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano po jednym przypadku wirusowego zapalenia wątroby typu B przewlekłego oraz wirusowego zapalenia wątroby innego nieokreślonego, a także 6 przypadków rozpoznania przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C. Żaden chory nie był hospitalizowany.

8. Ogniska zatruć pokarmowych/zakażeń jelitowych

W omawianym okresie na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano jedno ognisko zakażenia jelitowego wywołanego przez *Clostridium difficile*. Zachorowania dotyczyły pacjentów jednego z

oddziałów szpitalnych, w którym zarejestrowano 5 chorych, 3 osoby zmarły z powodu innych chorób. Ogółem narażonych było 14 osób, nie stwierdzono zakażeń wśród personelu. Źródłem zakażenia najprawdopodobniej był pacjent przyjęty do oddziału z objawami chorobowymi.

W analogicznym okresie roku ubiegłego natomiast wykryto dwa ogniska zatruc pokarmowych. Jedno dotyczyło placówki oświatowej, w którym zarejestrowano 18 chorych, jedna osoba była hospitalizowana, ogółem narażonych było 35 osób. Drugie ognisko, to ognisko domowe w którym narażonych było 7 osób spośród których dwie osoby wymagały hospitalizacji, u trzech osób z objawami chorobowymi stwierdzono obecność bakterii salmonella.

9. Salmonelozy

W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. zarejestrowano 15 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki salmonella, spośród których 14 osób wymagało hospitalizacji. W 2 przypadkach zidentyfikowano pałeczki Salmonella enteritidis, w 2 określono sergrupę B, w 9 kolejnych sergrupę D, zaś w dwóch przypadkach serotyp nie został określony. Zapadalność wynosiła 29,1. Zachorowania dotyczyły zarówno dzieci, jak i osób dorosłych. Jest to spadek zachorowań o połowę w stosunku do roku poprzedniego, gdzie zarejestrowano 30 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki salmonella, spośród których 11 osób wymagało hospitalizacji. W 24 przypadkach zidentyfikowano wówczas pałeczki Salmonella enteritidis, w 6 przypadkach nie określono serotypu. Większość zachorowań dotyczyła dzieci.

10. Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe: – wywołane jadem kielbasianym (botulizm)

W roku 2024 na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano jeden przypadek innego bakteryjnego zatrucia pokarmowego potwierdzonego badaniami, gdzie wykryto neurotoksynę botulinową. Pacjent to osoba dorosła mieszkająca w trudnych warunkach oraz zmagająca się z chorobą alkoholową, chory wymagał hospitalizacji. Zapadalność na tę jednostkę chorobową wyniosła 1,9. W poprzednim roku kalendarzowym na terenie powiatu ryckiego zarejestrowano 2 przypadki bakteryjnego zatrucia pokarmowego nieokreślonego, w tym jedno u dzieci do lat 2. Żaden chory nie był hospitalizowany, zapadalność wynosiła 3,8.

11. Inne bakteryjne zakażenia jelitowe:

W omawianym okresie zarejestrowano 25 przypadków innego bakteryjnego zakażenia jelitowego w tym 2 wywołane przez Campylobacter (w tym jedno u dziecka do lat 2), 19 wywołanych przez Clostridium difficile oraz 3 bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone. Hospitalizacji wymagało 19 osób. Zapadalność na zakażenia jelitowego wywołane przez Campylobacter wynosiła 3,9, wywołane Clostridium difficile – 36,9, bakteryjnych zakażeń jelitowych nieokreślonych 5,8. Zachorowania wywołane przez Clostridium difficile wystąpiły głównie u osób starszych obciążonych innymi jednostkami chorobowymi, poddawanych

długotrwałej antybiotykoterapii. Odnotowano niewielki wzrost zachorowań w stosunku do roku 2023 r., gdzie zarejestrowano łącznie 17 przypadków innego bakteryjnego zakażenia jelitowego, w tym 2 wywołane przez *Campylobacter* (u dzieci do lat 2), 10 wywołanych przez *Clostridium difficile* oraz 5 bakteryjnych zakażeń jelitowych nieokreślonych. Hospitalizacji wymagało 10 osób.

12. Wirusowe zakażenia jelitowe

Głównym czynnikiem etiologicznym wirusowych infekcji jelitowych są zakażenia norowirusowe, rotawirusowe i adenowirusowe. W roku 2024 zarejestrowano 33 przypadki zachorowań wywołanych przez rotawirusy, 24 zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy, 10 zachorowań wywołanych przez adenowirusy oraz 3 zakażenia jelitowe nieokreślone. Spośród wszystkich 70 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych, 63 wymagały hospitalizacji. 33 rozpoznania dotyczyły dzieci do lat 2, wszystkie zostały poddane hospitalacji. Zapadalność dotycząca ogółu zachorowań stanowiła 135,8, przy czym rotawirusy – 64,0; norowirusy – 46,6; adenowirusy – 19,9, natomiast wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone 5,8. Stanowi to o znacznym wzroście zachorowań w porównaniu do roku poprzedniego, gdzie zarejestrowano 46 przypadków zakażeń jelitowych o podłożu wirusowym, w tym 22 u dzieci do lat dwóch, zapadalność wynosiła 88,4. 6 zachorowań wywołanych było przez rotawirusy, 25 przez norowirusy, 5 zachorowań wywołanych przez adenowirusy oraz 10 zakażeń nieokreślonych. Hospitalizacji wymagało 34 osoby.

13. Gruźlica

W 2024 roku w powiecie ryckim zarejestrowano 6 przypadków rozpoznania gruźlicy w tym 4 nowo wykryte zachorowania oraz 2 wznowy. Wszystkie wykryte przypadki to postać płucna. Ponadto do PSSE w Rykach wpłynęło jedno rozpoznanie gruźlicy płuc, pacjent po uzyskaniu wyników badań został zgłoszony ponownie z rozpoznaniem mikobakteriozy. Podobnie jak w latach ubiegłych zachorowania dotyczyły mężczyzn. Zachorowań w grupie wiekowej u dzieci i młodzieży do 18 r.ż. nie zarejestrowano. Wszyscy chorzy byli hospitalizowani, jedna osoba zmarła. Osoby z kontaktu z chorymi objęci byli nadzorem epidemiologicznym. Lekarze rodzinni kierowali osoby ze styczności do poradni specjalistycznych lub na wykonanie profilaktycznych badań. Łącznie objęto nadzorem epidemiologicznym 28 osób z otoczenia chorych. Jest to nieznaczny spadek zachorowań w stosunku do roku 2023, w którym zarejestrowano 10 przypadków zachorowań na gruźlicę (9 z nich to postać płucna, jeden przypadek to gruźlica prosówkowa ostra), jedna osoba zmarła. Wszystkie zachorowania dotyczyły mężczyzn hospitalizowanych w szpitalach specjalistycznych.

Pełniąc nadzór epidemiologiczny nad chorymi na gruźlicę i osobami ze styczności współpracowano między innymi z lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej z podległych podmiotów leczniczych, Poradnią Pulmonologiczną w Rykach, Sanatorium Gruźlicy i Chorób Płuc

w Poniatowej, Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Puławach oraz innymi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi.

14. Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień

W 2024 r. na terenie powiatu reckiego zarejestrowano 22 przypadki osób narażonych na wściekliznę i zakwalifikowanych do szczepień. Stanowi to dwukrotny wzrost w stosunku do roku poprzedniego, gdzie zarejestrowano 11 osób narażonych na wściekliznę.

Nie stwierdzono zakażenia wirusem wścieklizny wśród zwierząt.

15. Ostre porażenia wiotkie u dzieci do lat 14-tu

Na terenie powiatu w omawianym okresie sprawozdawczym nie zarejestrowano żadnego przypadku ostrego porażenia wiotkiego u dzieci. W poprzednim roku kalendarzowym odnotowano natomiast 1 przypadek podejrzenia ostrego porażenia wiotkiego zgłoszony przez Uniwersytecki Szpital Dziecięcy. Od pacjenta zostały pobrane próbki do badań, wynik ujemny.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Na terenie powiatu ryckiego w 2024 r. funkcjonowało 13 punktów szczepień, wszystkie zostały objęte kontrolą w zakresie oceny realizacji obowiązku szczepień ochronnych oraz oceny dokumentacji dotyczącej szczepień ochronnych. Nieprawidłowości stwierdzono w jednym punkcie szczepień, dotyczyły one:

- braków w kartach uodpornienia stosowanych zapisów dotyczących informowania osób zobowiązanych o obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną oraz 1 decyzję opłatową.

Szczepienia ochronne realizowane były zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych. W 2024 roku w powiecie przybyło 406 kart uodpornienia noworodków (dane na dzień 31.12.2024 r.)

Stopień uodpornienia dzieci i młodzieży wg roczników przedstawia się następująco:

w roczniku 2024 :

- szczepionką p/w gruźlicy zaszczepionych zostało 98,03 % noworodków
- szczepienia pierwotne p/w WZW typu B przyjęło 45,57 % dzieci, zaś uzupełniające 37,44 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi i krztuścowi przyjęło 44,09 % dzieci, tyle samo procent dzieci przyjęło szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis oraz szczepienia p/w *Haemophilus influenzae* typu b
- szczepienia p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 55,17 %
- szczepionką p/w rotawirusom zaszczepionych zostało 50,99 % dzieci

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

w roczniku 2023 :

- szczepionką p/w gruźlicy zaszczepionych zostało 98,55 %
- szczepienia uzupełniające szczepionką p/w WZW typ B wykonane zostały w 86,72 %
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi wykonane w 56,43%, a uzupełniające w 32,16 %
- szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis wykonane w 59,96 %, zaś uzupełniające w 28,42%
- szczepienia pierwotne *Haemophilus influenzae* typu b wykonane w 56,64%, uzupełniające w 32,16 %
- szczepienia p/w odrze, śwince i różyczce przyjęło 58,71 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w *Streptococcus pneumoniae* wykonane zostały w 50,41 %, uzupełniające w 38,80 %
- szczepienia p/w rotawirusom wykonane zostały w 78,42 %

w roczniku 2022 :

- szczepienia uzupełniające szczepionką p/w WZW typ B wykonane zostały w 91,22 %
- szczepienia pierwotne p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi przyjęło 15,23 % dzieci, a uzupełniające 76,52 %
- szczepienia pierwotne p/w Poliomyelitis przyjęło w 15,23 %, zaś uzupełniające 76,52 %
- szczepienia pierwotne *Haemophilus influenzae* typu b przyjęło 15,23%, uzupełniające 76,52%
- szczepienia p/w odrze, śwince i różyczce przyjęło 83,69 % dzieci
- szczepienia pierwotne p/w *Streptococcus pneumoniae* przyjęło 13,08 % dzieci, uzupełniające 77,60 %

w roczniku 2019:

- I dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi- 38,86 %
- szczepienia przypominające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 31,82%

w roczniku 2018:

- I dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi- 77,04 %
- szczepienia przypominające p/w odrze, śwince i różyczce wykonane w 67,30%

w roczniku 2011:

- II dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi - 59,74 %

w Roczniku 2010:

- II dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi, krztuścowi - 86,75 %

w roczniku 2006:

- III dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi- 53,32 %.

w roczniku 2005:

- III dawka przypominająca szczepienia p/w błonicy, tężcowi- 77,34 %.

W 2024 roku PPIS w Rykach zarejestrował 61 dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych, w związku z tym wystawiono 49 upomnień do rodziców oraz 28 tytułów wykonawczych. Ponadto na bieżąco wysyłano liczne pisma do rodziców w tym odpowiedzi na udostępnienie informacji publicznej oraz postanowienia na zarzuty, wysyłano pisma do podmiotów leczniczych w związku prowadzonymi postępowaniami. Przeprowadzano rozmowy telefoniczne oraz osobiste z osobami uchylającymi się od szczepień. We współpracy z sekcją Oświaty i Promocji Zdrowia promowano szczepienia ochronne (rozdawano ulotki, udostępniano materiały edukacyjne na portalach społecznościowych, brano udział w imprezach plenerowych).

SEKCJA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA

Dane statystyczne dotyczące działalności sekcji BŻŻ w 2024 roku

Liczba wszystkich obiektów ujętych w ewidencji	1503
W tym:	
Zatwierdzonych	37
Skontrolowanych	346
W tym niezgodnych	41
Liczba sporządzonych protokołów z kontroli (kompleksowych, tematycznych, interwencyjnych, sprawdzających)	469
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	66
Liczba decyzji nakazowych	48
Liczba decyzji opłatowych	151
Liczba nałożonych mandatów	41
Na kwotę	7500 zł
Liczba wniosków o ukaranie skierowanych do LPWIS	1
Liczba wniosków do Sądu	0
Liczba pobranych próbek	206
Liczba próbek kwestionowanych	1

Charakterystyka zakładów będących pod nadzorem sekcji BŻŻ w odniesieniu do głównych grup obiektów:

Zakłady produkcyjne

Kontroli poddano: 6 piekarni, 8 zakładów produkujących lody z automatu, 1 zakład produkujący lody metodą tradycyjną, 5 zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego, 3 ciastkarnie, 4 wytwórnie garmażeryjne, 2. wytwórnie żywności w warunkach domowych (produkcja wyrobów ciastkarskich na zamówienie) oraz 1 zakład będący producentem suplementów diety.

Kontrole dotyczyły m.in.: oceny stanu sanitarno-technicznego maszyn i urządzeń, linii technologicznych oraz pomieszczeń, prawidłowości prowadzonych procesów technologicznych, w tym stosowania substancji dodatkowych dozwolonych, sposobu znakowania gotowego wyrobu, stanu sanitarnego i posiadanej dokumentacji zdrowotnej pracowników, jak również prawidłowości funkcjonowania systemów bezpieczeństwa żywności.

Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 8 mandatów karnych na sumę 2100 zł oraz wydano 9 decyzji nakazujących wykonanie nałożonych obowiązków.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

PPIS w Rykach wystąpił do LPWIS o wymierzenie kary pieniężnej podmiotowi prowadzącemu piekarnię w związku z produkcją i wprowadzaniem do obrotu żywności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

Przeprowadzone kontrole w zakładach produkcyjnych wykazały stosowanie substancji dodatkowych dozwolonych, m.in.: polepszacze do pieczywa, stabilizatory, konserwanty.

W/w substancje dodatkowe stosowano zgodnie z ich funkcją technologiczną, w dawkach i na warunkach określonych w obowiązujących przepisach prawa z tego obszaru.

Produkcja pierwotna

Łącznie wpisanych do Rejestru Zakładów jest 1055 obiektów, znajdują się tu: plantacje owoców i warzyw, uprawy sadownicze, uprawy zbóż oraz rolniczy handel detaliczny. Liczba zakładów każdego roku ulega zmianie z uwagi na m.in. zakończenie uprawy roślin lub rozpoczęcie działalności przez inne podmioty.

Kontroli poddano 82 obiekty, w tym 1. w ramach porozumienia z PIORIN podczas, której pobrano do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych 5 próbek owoców miękkich (malina). Próbkę nie były kwestionowane. W czasie kontroli nie stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym. Rolnicy wykazywali się stosowną wiedzą na temat przestrzegania zasad higieny podczas produkcji i działań powiązanych, tj. skupu i transportu do zakładów produkcyjnych.

Zakłady obrotu żywnością

Jest to grupa obiektów najbardziej zróżnicowana pod względem asortymentu żywności wprowadzanej do obrotu, warunków sanitarno-technicznych oraz wyposażenia zakładów. Skontrolowano: 102 sklepy, 8 magazynów hurtowych, 38 innych obiektów obrotu żywnością (ruchome punkty, środki transportu, apteki, sezonowe punkty skupu owoców i warzyw), 8 kiosków spożywczych, w tym: kioski wprowadzające mięso surowe na terenie targowiska i kioski usytuowane w szkołach. Łącznie przeprowadzono 156 kontroli.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 28 mandaty karne na sumę 4200 zł oraz wydano 33 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego.

Sprzedaż internetowa środków spożywczych, w tym suplementy diety

Przeprowadzono monitoring 50. stron internetowych, na których oceniono poprawność prezentacji i reklamy oferowanych do sprzedaży produktów spożywczych. Na powyższych stronach poddano ocenie znakowanie 49. środków spożywczych- suplementów diety. Przeprowadzony monitoring stron internetowych oraz ocena suplementów diety nie wykazały nieprawidłowości.

Zakłady żywienia zbiorowego otwarte

Skontrolowano 27 obiektów, w tym: restauracje i zakłady małej gastronomii. W zakresie bezpieczeństwa żywienia przeprowadzono łącznie 37 kontroli, w tym 3 kontrole interwencyjne, dotyczące zgłoszeń konsumenckich. W celu wyegzekwowania zgodności stanu sanitarno-technicznego zakładów z wymogami przepisów prawa żywnościowego wystosowano do podmiotów 5 decyzji administracyjnych. Nałożono 2 mandaty karne na sumę 300 zł. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarnego.

W tej grupie zakładów wykonano przy pomocy miernika FOM 310 siedem pomiarów jakości tłuszczów smażalniczych wykorzystywanych do produkcji potraw. Wszystkie pomiary wykazały prawidłową jakość tych tłuszczów.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Kontroli poddano 46 zakładów, w tym m.in: bloki żywieniowe w placówkach oświaty, domu pomocy społecznej, szpitalu, zakładzie pracy. Grupa obiektów w placówkach oświaty poprzez właściwe podejście do zagadnienia wysokiej jakości zdrowotnej produkowanych posiłków wykazuje należytą troskę o jakość tych posiłków i bezpieczeństwo konsumenta. W grupie tych zakładów przeprowadzono ocenę sposobu żywienia w oparciu o teoretyczną ocenę dekadowego jadłospisu. Analiza jadłospisów wykazała, że były układane zgodnie z zachowaniem zasad racjonalnego żywienia (np. właściwa liczba posiłków, zachowanie przerwy nocnej, uwzględnienie w posiłkach odpowiedniej ilości wody, białka pełnowartościowego, owoców i warzyw, ryb, przygotowywanie różnorodną techniką

W zakładach oceniano również zgodność postępowania z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

W stołówce zakładu pracy za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł. Nieprawidłowości zostały usunięte w czasie trwania kontroli sanitarnej. Wydano 1. decyzję opłatową.

Inne zakłady żywienia

W grupie tych zakładów znajdują się sale bankietowe oraz blok żywieniowy w Hospicjum. Przeprowadzono 6 kontroli. W dwóch zakładach (sale bankietowe) stwierdzono niezgodności z wymaganiami prawa. Najczęściej stwierdzane niezgodności to brak porządku i czystości. Nałożono 2 mandaty karne na kwotę 700zł. Wydano trzy decyzje opłatowe oraz jedną decyzję

nakazującą poprawę stanu sanitarnego (w jednym zakładzie nieprawidłowości zostały usunięte w czasie trwania kontroli sanitarnej).

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

Na terenie powiatu ryckiego występuje 1 zakład, który produkuje folię HDPE, folię LDPE i opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, m.in. do: produktów zamrożonych, schłodzonego mięsa, gorącej żelatyny oraz artykułów sypkich np. przyprawy.

Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto także miejsca obrotu wyrobami, tj.: 1. hurtownię i 7 sklepów, w których przeprowadzono 1. kontrolę.

Nadzór nad zakładami zlokalizowanymi na szlaku tras turystycznych w okresie letnim

Przez teren powiatu ryckiego przebiegają nw. szlaki turystyczne:

- szlak niebieski „Nadwiślański” biegnący trasą Dęblin-Warszawa.
- szlak zielony „Generała Franciszka Kleeberga” prowadzi przez miejscowości Dęblin-Bobrowniki-Ulęż-Sobieszyn.
- szlak żółty spacerowy w Dęblinie, biegnący ulicami miasta: ul. Niepodległości-Warszawska-obok Alei Lotników, która prowadzi do pomnika Bohaterskim Lotnikom.
- trasa S-17 Warszawa-Lublin przez Ryki.

Wzdłuż ww. szlaków usytuowanych jest 40 zakładów żywnościowo-żywnościowych, w których w wyniku podjętych czynności kontrolnych stwierdzono niezgodności z prawem żywnościowym. Nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 600 zł, wydano 9. decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości oraz pobrano próbki żywności (lodów), które nie były kwestionowane.

Urzędowa kontrola żywności (badania laboratoryjne)

Podobnie jak w latach ubiegłych pobrane próbki żywności oraz wyrobów do kontaktu z żywnością przekazywane były do analizy i badań do laboratoriów wyznaczonych przez GIS. Pracownicy sekcji BŻŻ w Rykach wykonywali wyłącznie ocenę znakowania żywności. Łącznie pobrano 206 próbek żywności i wyrobów do kontaktu z żywnością. W/w próbki pobierano w różnych kierunkach badań m.in.: pozostałości pestycydów, zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, azotanów, mikotoksyn, substancji dodatkowych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych, znakowania, WWA, sensoryki.

Zdyskwalifikowano 1 próbkę żywności (jabłka), którą pobrano w zakładzie obrotu żywnością, za stwierdzenie przekroczenia NDP zawartości pestycydu propargite na poziomie $0,044 \pm 0,022$ mg/kg.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości popełniane przez producentów żywności, dystrybutorów oraz importerów mające lub mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności dotyczyły:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń oraz sprzętu, będących na wyposażeniu zakładu,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych osób mających kontakt z żywnością,
- niewłaściwie funkcjonujące systemy bezpieczeństwa żywności, tj. GHP, GMP, HACCP,
- nieodpowiednia jakość środków spożywczych wprowadzanych do obrotu, tj.: obecność żywności z ukończoną datą minimalnej trwałości/terminem przydatności do spożycia.

Graniczna kontrola sanitarna.

W ramach importu i eksportu przeprowadzono 80 granicznych kontroli sanitarnych, w czasie których odprawiono z krajów trzecich oraz do krajów trzecich zarówno żywność, jak i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

RASFF – System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – system służący szybkiej informacji i sprawnemu wycofaniu produktów niebezpiecznych znajdujących się na rynku.

W roku sprawozdawczym w ramach funkcjonowania systemu RASFF zgodnie z ustawowymi kompetencjami przeprowadzono 24 kontrole. Dotyczyły one powiadomień alarmowych i informacyjnych w zakresie stwierdzenia różnego rodzaju zanieczyszczeń wykrytych w żywności, np.: obecność bakterii niebezpiecznych dla zdrowia lub życia ludzi, wykrycie pozostałości olejów mineralnych oraz pestycydów, stwierdzenie obecności ciała obcego.

Podsumowanie:

Stan sanitarno-higieniczny zakładów będących pod nadzorem sekcji BŻŻ jest różny, oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wielu zakładach widoczna jest sukcesywna poprawa stanu zarówno sanitarnego, jak i technicznego. Wynika to zapewne z coraz większej dbałości podmiotów o estetykę i funkcjonalność zakładu, jak również ze sprawowania nadzoru sanitarnego nad tymi zakładami.

Niemniej jednak, jak co roku, działania kontrolne wykazywały pewne niezgodności. Niezgodności te nie miały charakteru cyklicznego, nie obserwowano również związku między rodzajem niezgodności, a ich występowaniem w czasie.

SEKCJA HIGIENY KOMUNALNEJ

JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

W roku 2024 PSSE w Rykach nadzorowała stan sanitarno-higieniczny oraz jakość wody w 30 wodociągach: 20 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia oraz 10 ujęciach indywidualnych. Nadzorowano również odcinek sieci wodociągu z powiatu lubartowskiego (gm. Ułęż). W 2024 roku liczba osób zaopatrywanych w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia i wodociągów z ujęć indywidualnych nie uległa zwiększeniu w odniesieniu do 2023 r.

Tabela 1. % ludności korzystającej z wody nadzorowanej przez Inspekcję Sanitarną, liczba wodociągów w poszczególnych gminach.

Lp.	Gmina	% ludności korzystającej z wodociągów będących pod nadzorem PIS	Liczba wodociągów zbiorowego zaopatrzenia	Liczba wodociągów z ujęć indywidualnych
1	Ryki	97 % 30 miejscowości zwodociągowanych	5 (1miasto; 4 wieś) - Ryki - Niwa Babicka - Moszczanka - Bobrowniki - Rososz	3 (2 miasto, 1 wieś) - KAMPOL-FRUIT - Spółdzielnia Mleczarska Ryki - Jakubowa Izba - Niwa Babicka
2	Dęblin	99 % 1 miejscowość zwodociągowana	2 (2 miasto) - Dęblin Jagiellońska - Dęblin Wiśłana	1 (miasto) - Chłodnia Allmiz Dęblin
3	Kłoczew	95 % 30 miejscowości zwodociągowanych	3 (wieś) - Kłoczew - Stare Zadybie - Wola Zadybska	1(wieś) - Chłodnia Ulmer - Stare Zadybie
4	Ułęż	95 % 14 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Ułęż - Białki - Sobieszyn - Zosin - 1 odcinek sieci wod. z pow. lubartowskiego	4 (wieś) - SM Podlodów - Dwór Osmolice, - Białki Dolne - T. Tobiasz MAX Ułęż - Las Odkrywców Ułęż
5	Nowodwór	96 % 16 miejscowości zwodociągowanych	4 (wieś) - Nowodwór - Zawitała - Trzcianki - Grabów Szlachecki	0
6	Stężycza	95 % 14 miejscowości zwodociągowanych	2 (wieś) - Stężycza - Brzeziny	- Osada Leśny Raj - Plebanka
	Razem		20 + 1 odcinek sieci	10

W powiecie ryckim w 2024 r. PSSE Ryki nadzorowała 30 wodociągów oraz 1 końcówkę sieci wodociągowej. Wodociągi funkcjonowały w oparciu o 31 ujęć, tworząc sieć wodociągową o łącznej długości około 635,5 km. W stosunku do roku 2023 ilość wodociągów nie uległa zmianie.

Ogółem z wody wodociągowej będącej pod nadzorem PSSE w Rykach korzystało około 50 105 osób, co stanowi około 97% ludności powiatu.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Inspekcja Sanitarna kontrolowała jakość wody w nadzorowanych wodociągach poprzez stały nadzór bieżący.

W ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej, także przedsiębiorstwa dostarczające wodę dla ludności zlecały wykonywanie badań produkowanej wody. W 2024 r. administratorzy wodociągów zrealizowali badania określone w zatwierdzonych harmonogramach poboru prób wody. Jeden z administratorów nie wykonał w 100% badań harmonogramowych z uwagi na przedłużające się prace związane z modernizacją ujęcia.

W 2024 r. w wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w Białkach Dolnych stwierdzono przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych, co po oszacowaniu ryzyka zdrowotnego skutkowało wydaniem decyzji o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.

W związku ze stwierdzanymi przekroczeniami wskaźników mikrobiologicznych wydano 5 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia w wodociągach: Dęblin Jagiellońska, Ryki, Sobieszyn, Zosin i Nowodwór. Wydano 3 decyzje o warunkowej przydatności do spożycia w związku z przekroczeniami fizykochemicznymi w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia: Rososz i Trzcianki oraz ujęciu indywidualnym: SM Podlódów.

Na koniec 2024 r. wszystkie wodociągi nadzorowane przez Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu ryckiego dostarczały wodę o odpowiedniej jakości.

We wszystkich gminach zwiększyła się w liczba przyłączy wodociągowych: ogółem 84 przyłączy o długości około 2,650 km oraz wybudowano 6,7 km nowej sieci wodociągowej.

W części wodociągów istniejąca infrastruktura wodociągowa wymaga bieżącej i prawidłowej konserwacji, a także w niektórych przypadkach wymiany wyeksploatowanych odcinków w sieci wodociągowej.

Przyspieszenia wymaga proces porządkowania gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę istniejących oraz budowę nowych systemów kanalizacyjnych, szczególnie na terenach wiejskich.

W związku z realizacją monitoringu jakości wody w 2024 r. przeprowadzono:

- 26 kontrole sanitarne, w tym 4 kontrole sprawdzające /3 urządzenia wodociągowe, 1 wykonanie zaleceń decyzji/
- 66 kontroli przy poborze prób wody.

Pobrano prób wody z wodociągów:

- 110 prób w kierunku badań fizykochemicznych,
- 185 prób w kierunku badań mikrobiologicznych.

Wydano 27 decyzji merytorycznych, w tym:

- 1 decyzję o braku przydatności wody
- 8 decyzji o warunkowej przydatności wody do spożycia,
- 8 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi,

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYKACH

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

- 2 decyzje w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęć wodociągowych,
- 7 decyzji dot. przedłużenia terminu wykonania decyzji o warunkowej przydatności fizykochemicznej
- 1 decyzja przedłużenia terminu usunięcia zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęcia wodociągowego,

Wydano 18 decyzji opłatowych w tym:

- 16 decyzji ze względu na pogorszenie jakości wody,
- 2 decyzje w związku ze stwierdzeniem zaniedbań w zakresie stanu sanitarno- technicznego ujęć wodociągowych.

Nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł /dezynfekcja wody prowadzona podchlorynem sodu po upływie daty ważności/

Wydano:

- 261 ocen jakości wody w tym: 6 obszarowych, 28 ocen okresowych, 1 ocenę roczną dot. jakości wody na pływalni, 37 ocen dot. wody ciepłej,
- 18 komunikaty dot. jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- wystosowano 28 wystąpień dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

SUBSTANCJE PROMIENIOTWÓRCZE W WODZIE PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

W 2024 r. przedsiębiorstwa wodociągowo- kanalizacyjne oraz podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć nie wykonywały badań w kierunku substancji promieniotwórczych. Badania były wykonywane w poprzednich latach.

LABORATORIA WYKONUJĄCE BADANIA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Na terenie powiatu ryckiego znajduje się jedno laboratorium wykonujące badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które posiada zatwierdzony system jakości prowadzonych badań wody przez PPIS w Rykach. Laboratorium Laboratorium PGK i M w Rykach Sp. z o.o. posiadało zatwierdzenie wykonywanych badań w zakresie parametrów mikrobiologicznych: ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, Enterokoki oraz następujących parametrów fizykochemicznych: zawartości chlorków, manganu, żelaza, stężenie jonu amonowego, azotanów, azotynów, wartość pH, przewodność elektryczna, mętność, barwa, smak, zapach.

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Laboratorium AGROLAB Polska Sp. z o.o. w Dęblinie w trakcie roku przeniosło swoją siedzibę do powiatu puławskiego.

BADANIA CIEPŁEJ WODY W KIERUNKU OBECNOŚCI BAKTERII Z RODZAJU *LEGIONELLA SP.*

Obiekty znajdujące się w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarно- Epidemiologicznej podlegające kontroli wewnętrznej ze względu na użytkowanie wody ciepłej, to 46 obiekty, w tym: 22 placówki oświatowo- wychowawcze, 16 obiektów zapewniających bazę noclegową, w tym 1 hotel, 3 obiekty sportowe, 1 stacja paliw, 1 szpital, 1 hospicjum, 1 DPS oraz pływalnia.

W trakcie 2024 r. badania wody ciepłej, w ramach kontroli wewnętrznej, wykonały: 5 obiektów zapewniających bazę noclegową, 6 placówek oświatowo- wychowawcze, szpital, DPS, dwukrotnie hospicjum, 2 stadiony, 1 stacja paliw i 1 pole namiotowe. Część placówek oświatowych poinformowała, iż na terenie ich obiektu nie jest wytwarzany aerozol wodno- powietrzny, bądź nie posiada w ogóle pryszniców.

Wydano 37 ocen jakości wody ciepłej na podstawie przedstawionych przez podmioty badań wody przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej oraz nadzoru sanitarnego. W ramach nadzoru sanitarnego wykonano badania w kierunku obecności pałeczek *Legionella sp.* w 6 obiektach: szpital, hospicjum, DPS, 2 placówki oświatowe i pokoje noclegowe.

Prowadzono postępowanie administracyjne w stosunku do 3 obiektów- szpitala i pokoi noclegowych w związku ze skolonizowaniem w stopniu wysokim i średnim instalacji wody ciepłej w tych obiektach oraz w placówce oświatowej w związku ze skolonizowaniem w stopniu średnim instalacji wody ciepłej w tym obiekcie.

Wydano 6 decyzji administracyjnych oraz 2 decyzje finansowe.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Rykach jako komórka wiodąca nadzorowała stan sanitarno- techniczny 177 obiektów użyteczności publicznej, w tym:

- 1 szalet publiczny,
- 1 hotel
- 7 obiektów z bazą noclegową,
- 105 zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej,
- 14 cmentarzy,
- 2 obiekty transportu publicznego– Dworzec PKP i PKS
- 5 placów zabaw/piaskownic,
- 1 pole namiotowe

- 2 zakład świadczący usługi pogrzebowe,
- 22 apteki,
- 7 stacji paliw,
- 3 obiekty sportowe,
- 1 kino
- 2 środki transportu
- 1 dom pomocy społecznej
- 2 MOP
- 1 pływalnia kryta

Obiekty użyteczności publicznej stanowią stosunkowo liczną i zróżnicowaną grupę zarówno pod względem ich przeznaczenia, jak i wymagań sanitarnych, których spełnienie jest warunkiem bezpieczeństwa sanitarnego świadczonych usług. W ocenie sanitarnej obiektów brane są pod uwagę głównie: zaopatrzenie obiektów w wodę, postępowanie z odpadami, bielizną czystą i brudną, stan sanitarny pomieszczeń usługowych, mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza.

W większości obiektów, w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej /które stanowią znaczącą ilość będących pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej obiektów/ pomieszczenia i wyposażenia dostosowano do obowiązujących wymogów. Sukcesywnie zwiększa się ilość obiektów, w których sterylizacje narzędzi naruszających ciągłość tkanki ludzkiej prowadzona jest przy użyciu autoklawów.

Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu ryckiego funkcjonują oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne w miastach Ryki i Dęblin oraz w niektórych gminach wiejskich, które są częściowo skanalizowane: miejscowość Stężyca, Trzcianki w gm. Nowodwór, Kłoczew. Ścieki z obszarów miejskich i wiejskich nieobjętych systemem kanalizacyjnym gromadzone są przeważnie w zbiornikach bezodpływowych /typu szambo/ i wywożone taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. Niestety wiele z tych zbiorników jest w złym stanie technicznym lub są one źle eksploatowane.

Dwa obiekty dysponujące pokojami noclegowymi posiadają własne biologiczne oczyszczalnie ścieków.

W nadzorowanych obiektach kontrolowano sposób postępowania z odpadami komunalnymi a także niebezpiecznymi, w szczególności tymi, które mogą stanowić zagrożenie ze względu na możliwość przenoszenia czynników biologicznych. Zwracano uwagę na odpady powstające w szczególności w zakładach typu: zakład pogrzebowy wraz ze środkami transportu oraz w zakładach świadczących usługi kosmetyczne.

W 2024 roku, w wyniku stwierdzenia nieprawidłowości podczas przeprowadzonych kontroli

obiektów użyteczności publicznej, wydano:

- 1 decyzję merytoryczną,
- 2 decyzje opłatowe,
- 1 mandat karny na kwotę 200 zł

Jednocześnie w ramach posiadanych uprawnień wydano:

- 20 decyzji dot. ekshumacji zwłok/szczątków,
- 2 decyzje zatwierdzające laboratoria do wykonywania badań wody,
- 1 decyzja wygaszająca laboratorium do wykonywania badań wody,
- 1 decyzja przedłużająca /szpital/,
- 10 postanowień, w tym 7 sprowadzenia zwłok/szczątków ludzkich z zagranicy, 3 imprez masowych.

STANOWISKO HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

Nadzorem sanitarnym zostało objętych ogółem 67 placówek stałych (3 żłobki, 11 przedszkoli, 16 szkół podstawowych, 17 zespołów szkół, liceum ogólnokształcące, szkoła policealna, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy, 2 poradnie psychologiczno- pedagogiczne, 6 świetlic, 5 ośrodków kultury, ognisko muzyczne, szkoła wyższa, centrum kształcenia zawodowego). W trakcie 2024 r zlikwidowany został 1 żłobek oraz świetlica środowiskowa.

Skontrolowano 45 placówek stałych będących w ewidencji PPIS w Rykach.

W 2024 r. przeprowadzono: 51 kontroli sanitarnych (w tym 5 kontroli wypoczynku dzieci i młodzieży), 15 kontroli sprawdzających, 1 kontrolę interwencyjną, 28 kontroli tematycznych.

Stan techniczny i sanitarny budynków

Spośród skontrolowanych placówek oświatowo-wychowawczych wszystkie funkcjonowały w budynkach przystosowanych do działalności dydaktyczno-wychowawczej.

4 skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach o złym stanie higienicznosanitarnym (szkoła podstawowa oraz 3 zespoły szkół).

Najczęściej stwierdzonymi nieprawidłowościami były: stan sanitarny sal zajęć dla dzieci i młodzieży, w tym bloków sportowych.

Warunki do utrzymania higieny

Wszystkie skontrolowane placówki podłączone były do wodociągu, jednocześnie w 19 placówkach stwierdzono brak podłączenia do sieci kanalizacyjnej w tym: 16 placówek posiadało zbiornik bezodpływowy (szambo), a pozostałe 3 placówki posiadały własną oczyszczalnię ścieków.

Niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych stwierdzono w 4 placówkach (2 szkoły podstawowe oraz 2 zespoły szkół), które funkcjonują w budynkach z lat 1950-1970.

W 1 skontrolowanej placówce stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz niewłaściwe stan techniczny urządzeń. Na wymienione nieprawidłowości została wydana decyzja administracyjna.

Higiena procesu nauczania

Ocenie poddano rozkład zajęć lekcyjnych w 22 placówkach, w 168 oddziałach. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków w 33 placówkach, w 117 oddziałach na 1262 stanowiskach. Nieprawidłowości stwierdzono w 6 placówkach, w 20 oddziałach na 99 stanowiskach. W związku z tym wydano wystąpienia do organów

prowadzących i szkół, obligujące do dostosowania mebli do wzrostu oraz wysokości podkolanowej uczniów.

Certyfikaty

Kontrole przeprowadzono w 32 placówkach tj. 9 przedszkolach, 9 szkołach podstawowych, szkole policealnej, 13 zespołach szkół.

W 3 placówkach odsetek mebli zakupionych po 1997r. wynosi do 50%, w 15 placówkach wynosi powyżej 50%, w pozostałych 100%. Jednocześnie 2 placówki posiadają meble zakupione wyłącznie przed 1997 r. Ponadto w każdej z placówek odsetek mebli z certyfikatami zakupionymi po 1997 r. wynosi 100%.

Podobnie ma się sytuacja w zakresie posiadanych certyfikatów na sprzęt sportowy zakupiony po 1997 r., z tym że w 1 placówce odsetek sprzętu zakupionego po 1997r. wynosi do 25%, w 5 placówkach do 50%, w 13 placówkach wynosi powyżej 50%, w pozostałych 100%. Jednocześnie 2 placówki posiadają meble zakupione wyłącznie przed 1997 r.

Przerwy międzylekcyjne oraz możliwość pozostawiania podręczników i przyborów szkolnych

11 skontrolowanych placówek zapewnia wszystkie przerwy 10-minutowe i przynajmniej jedną dłuższą, tyle samo placówek zapewnia przerwy krótsze niż 10 min, ale jedna przerwa jest dłuższa i trwa 15-20 min. Brak placówek które zapewniają wszystkie przerwy krótsze niż 10 min. Jednocześnie wszystkie skontrolowane placówki umożliwiają uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu.

Dyrektorzy wszystkich skontrolowanych placówek zapewniają uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych, w tym 10 placówek zapewnia uczniom szafki indywidualne, a pozostałe 15 placówek zapewnia szafki i półki w salach dydaktycznych, jak również na zapleczach sal dydaktycznych.

Temperatura powietrza

W 2024 roku w 24 skontrolowanych placówkach (3 żłobki, 9 przedszkoli, 6 szkół podstawowych, 7 zespołów szkół) dokonano 175 pomiarów temperatury powietrza (zmierzono temperaturę w: 13 pomieszczeniach żłobków, 54 pomieszczeniach przedszkolnych, 49 pomieszczeniach szkoły podstawowej, 59 pomieszczeniach zespołów szkół). Podczas żadnej z kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymaganej temperatury.

Radon

Na terenie powiatu ryckiego w placówkach skontrolowanych w 2024 r., które przeprowadzały badania stężenia radonu nie wykazano jego przekroczeń.

Nie mniej jednak podczas każdej kontroli sanitarnej, placówki które nie przeprowadzały badania stężenia radonu są informowane o zasadności przeprowadzenia takich badań oraz o wpływie radonu na organizm.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Liczba skontrolowanych placówek posiadających:

- tylko salę gimnastyczną: 1,
- tylko salę zastępczą/rekreacyjną: 1,
- tylko boisko sportowe: 2,
- salę gimnastyczną z boiskiem: 5,
- sale zastępczą/rekreacyjną z boiskiem: 4,
- szkolny zespół sportowy z boiskiem: 8,
- szkolny zespół sportowy bez boiska: 1

Ponadto w 2 placówkach niezależnie od posiadanej infrastruktury zajęcia WF prowadzi się na korytarzach oraz w 2 placówkach korzysta się z infrastruktury do WF poza placówką.

Żadna w placówek nie posiada basenu.

Profilaktyczna opieka zdrowotna i pomoc stomatologiczna

Gabinet profilaktyki zdrowotnej, posiada 9 skontrolowanych szkół, przy czym przeprowadzono kontrolę 1 gabinetu, która nie wykazała nieprawidłowości.

Pozostałe skontrolowane placówki świadczą podstawową opiekę zdrowotną dla uczniów w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki.

Dodatkowo 8 skontrolowanych placówek świadczy opiekę stomatologa, w tym 7 na podstawie umowy z gabinetem stomatologicznym zlokalizowanym poza terenem szkoły oraz 1 w dentobusie.

Dożywianie

Pod kątem dożywiania skontrolowano 25 placówek, z czego 20 wydaje ciepłe posiłki, w tym 14 placówek posiada własną kuchnię, a 6 posiłki dowozi.

Obiady pełne zapewnione są w 13 placówkach i korzysta z nich 1784 uczniów, natomiast posiłki jedno-daniowe zapewnia 7 placówek i korzysta z nich 460 uczniów.

Śniadania szkolne organizowane są w 2 placówkach dla 220 uczniów, ponadto napój podawany jest w 12 skontrolowanych placówkach dla 980 uczniów.

Z posiłków dofinansowanych korzysta w sumie 219 uczniów ze skontrolowanych szkół.

Sklepiki szkolne funkcjonują w 3 placówkach, a automaty z żywności w 4 placówkach spośród wszystkich kontrolowanych.

Dostęp do wody pitnej dla uczniów w postaci źródełek/poidelek/dystrybutorów/wody w dzbankach zapewnia 8 placówek.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

Wypoczynek zimowy:

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku zarejestrowano 1 formę wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania, z której korzystało 13 uczestników.

Przeprowadzono w sumie 2 kontrole sanitarne wypoczynku: 1 przez pion higieny dzieci i młodzieży i 1 przez pion higieny żywności i żywienia. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wypoczynek letni:

Na terenie powiatu ryckiego w ogólnopolskiej bazie wypoczynku zarejestrowane były 4 formy wypoczynku letniego dzieci i młodzieży – 2 wypoczynki w miejscu zamieszkania, z których korzystało 74 uczestników oraz 2 obozy pod namiotami bez stałej infrastruktury, w których uczestniczyło 45 dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono w sumie 7 kontroli sanitarnych wypoczynku: 4 przez pion higieny dzieci i młodzieży i 3 przez pion higieny żywności i żywienia. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Postępowanie administracyjne

W 2024 r. wydano 7 decyzji administracyjnych w związku z naruszeniem wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz 9 decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków.

Ponadto wydano 10 decyzji w sprawie ustalenia opłaty za czynności kontrolne.

Wygekwawano 15 decyzji, w tym 12 z lat ubiegłych.

Współpraca z organami prowadzącymi placówki i innymi jednostkami organizacyjnymi

Wydano 8 wystąpień dotyczących nieprawidłowości w zakresie ergonomii mebli szkolnych oraz wagi tornistrów szkolnych.

Wystosowano pisma do organów prowadzących placówki oraz placówek informujące o nowej normie PN-EN 12464-1:2022-01 Światło i oświetlenie oraz dot. ergonomii mebli szkolnych oraz wag tornistrów szkolnych wraz z ulotkami.

Wnioski

Zgodnie z Planem Zasadniczych Zadań w 2024 r. prowadzono działania kontrolne w placówkach oświatowych, uwzględniające nowy model sprawowanego nadzoru, czyli stałe działania o charakterze profilaktycznym, m.in. w zakresie wad postawy, wad wzroku czy profilaktyki zdrowotnej uczniów. Nadzór w zakresie wad postawy, wad wzroku prowadzono stale podczas

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

każdej kontroli z kontroli sanitarnych. Ponadto przeprowadzano kontrole tematyczne podczas których prowadzono działania profilaktyczne tj. pogadanki, prelekcje, instruktaże.

Stan sanitarny placówek ulega ciągłej poprawie. Zalecenia wydawane w decyzjach są sukcesywnie realizowane przez organy prowadzące/placówki.

STANOWISKO HIGIENY PRACY

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzi nadzór sanitarny w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

W 2024 roku pion Higieny Pracy realizował zadania kontrolne wg własnego harmonogramu kontroli w nadzorowanych zakładach pracy z uwzględnieniem wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Bieżący nadzór sanitarny sprawowany przez pion Higieny Pracy obejmował kontrole przestrzegania przepisów m. in. z zakresu:

- bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy,
- wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników,
- oceny dokumentacji ryzyka zawodowego związanej z wykonywaną pracą,
- nadzoru nad substancjami, mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
- nadzoru nad szkodliwymi czynnikami: biologicznymi, fizycznymi, chemicznymi występującymi w środowisku pracy,
- nadzoru nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi,
- nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3,
- nadzoru nad substancjami i ich mieszaninami chemicznymi,
- nadzoru nad produktami biobójczymi,
- nadzoru nad detergentami,
- nadzoru nad produktami kosmetycznymi.

W roku 2024 w ewidencji sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami widniało 313 obiektów znajdujących się na terenie powiatu ryckiego, w tym w 143 obiektach komórką wiodącą jest pion higieny pracy. Z 313 obiektów, 269 było kontrolowanych przez pion higieny pracy w latach ubiegłych bądź w roku sprawozdawczym 2024. Pozostałe obiekty wpisane do ewidencji nie były dotychczas kontrolowane. Przeprowadzono 130 kontroli (w tym 31 kontroli sprawdzających wykonanie obowiązków wynikających z wydanych decyzji) w 93 zakładach pracy. Przeprowadzono 2 kontrole wspólnie z Działem Laboratoryjnym WSSE w Lublinie w ramach nadzoru w zakresie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w wytypowanych wcześniej zakładach pracy.

W skontrolowanych zakładach pracy było zatrudnionych 2152 pracowników. Największa liczba zatrudnionych to pracownicy zakładów wg klasyfikacji działalności:

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

- PKD 47 Handel detaliczny - 378 zatrudnionych,
- PKD 86 Opieka zdrowotna - 324 zatrudnionych,
- PKD 10 Przetwórstwo przemysłowe - 320 zatrudnionych,
- PKD 14 Produkcja odzieży - 196 zatrudnionych,
- PKD 85 Edukacja - 172 zatrudnionych,
- PKD 49 Transport Lądowy - 134 zatrudnionych,
- PKD 25 Produkcja metalowych wyrobów gotowych - 105 zatrudnionych,

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 39 decyzji administracyjnych, w tym 1 dotyczącą produktów kosmetycznych z 94 nakazami do wykonania przez pracodawców, w tym: 1 decyzję wygaszającą (zakończenie działalności), 2 decyzje umarzające i 1 decyzję w części umarzającą wszczęte postępowanie administracyjne ze względu na usunięcie nieprawidłowości przed wydaniem decyzji merytorycznej, 3 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów. Wydano 28 decyzji płatniczych, w tym 2 dotyczące produktów kosmetycznych. Nałożono 1 karę pieniężną w kwocie 1000 złotych.

Uchybienia, których usunięcie egzekwowano od przedsiębiorców poprzez wydanie decyzji administracyjnych, dotyczyły:

- braku aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia pracowników występujących w środowisku pracy w zakresie: hałasu, drgań mechanicznych o działaniu ogólnym i miejscowym na organizm człowieka, zanieczyszczeń pyłowych i zanieczyszczeń chemicznych powietrza,
- przekroczenia NDS czynników szkodliwych dla zdrowia: manganu i jego związków nieorganicznych w przeliczeniu na Mn frakcja respirabilna; tlenków żelaza w przeliczeniu na Fe - frakcja respirabilna, pyłów niesklasyfikowanych ze względu na toksyczność - frakcja wdychalna,
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku,
- braku aktualnych zaświadczeń o ukończeniu przez pracowników szkolenia okresowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- braku oceny ryzyka zawodowego bądź aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy uwzględniającej szkodliwe dla zdrowia czynniki występujące na stanowisku pracy tj.: zapylenie, szkodliwe czynniki biologiczne, czynniki chemiczne, czynniki rakotwórcze i mutagenne występujące w środowisku pracy, kontakt z niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
- braku rejestru pracowników zatrudnionych przy pracach, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym,
- braku przekazania danych z rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Okręgowego Inspektora Pracy w Lublinie,
- braku rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy,
- braku kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowisku pracy,
- braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku rejestru pracowników narażonych na działanie czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia,
- braku opracowania programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników na hałas w związku z przekroczeniem w środowisku pracy wartości NDN w zakresie hałasu,
- braku oznakowania znakami bezpieczeństwa miejsca pracy, w których wielkości charakteryzujące hałas w środowisku pracy przekraczają wartości NDN oraz wydzielenie strefy z takimi miejscami i ograniczenie do nich dostępu w hali produkcyjnej,
- nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego podłóg w pomieszczeniach pracy oraz sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych tj.: jadalni, toaletach, szatni,
- braku wydzielenia miejsca na szatnię dla pracowników,
- braku wentylacji w: pomieszczeniach pracy, szatniach, jadalniach,
- braku umywalki w pomieszczeniu jadalni,
- braku wejściowego pomieszczenia izolującego w pomieszczeniach ustępów oraz wystarczającej liczby umywarek oraz misek ustępowych i pisuarów,
- braku zapewnienia pracownikom na stanowiskach robotniczych obuwia roboczego,

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

- braku wyposażenia pomieszczeń szatni dla pracowników w szafki z odpowiednio wydzielonym miejscem na dwa typy odzieży - odzież wierzchnią i roboczą oraz obuwie,
- udostępnianie na rynku produktów biobójczych, którym upłynął terminu ważności,
- braku zamieszczenia w reklamie produktów biobójczych sklasyfikowanych jako mieszaniny stwarzające zagrożenie oferowanych w sprzedaży e-commerce informacji o treści: „Produktów biobójczych należy używać z zachowaniem środków ostrożności. Przed każdym użyciem należy przeczytać etykietę i informacje dotyczące produktu”,
- braku zamieszczenia w reklamie produktów biobójczych sklasyfikowanych jako mieszaniny stwarzające zagrożenie oferowanych w sprzedaży e-commerce informacji nt. piktogramów określających rodzaj zagrożenia, haseł ostrzegawczych, zwrotów określających zagrożenie i uzupełniających zwrotów wskazujących rodzaj zagrożenia (EUH) określonych w załączniku II, zwrot „w każdym przypadku postępuj zgodnie z informacją na etykiecie produktu”,
- udostępnianie na rynku produktu biobójczego nie posiadającego stosownego pozwolenia na obrót,
- braku zapewnienia udostępniania na rynku produktów biobójczych przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych wyłącznie użytkownikom profesjonalnym,
- udostępnianie na rynku produktu biobójczego, który był niepoprawnie sklasyfikowany i nie posiadał prawidłowego oznakowania,
- udostępnianie na rynku produktów kosmetycznych, których opakowania nie posiadały odpowiedniego oznakowania,

W związku z niewykonaniem przez pracodawcę nakazów wynikających z decyzji, wydano 1 upomnienie.

Ogólna liczba zakładów, w których występują przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia porównując z rokiem ubiegłym pozostała na tym samym poziomie (14 zakładów pracy). W przekroczeniach normatywów higienicznych w zakresie hałasu w skontrolowanych w 2024 r. zakładach pracowało 271 osób, czyli o 24 osoby więcej niż w roku 2023. Przekroczenia NDS pyłów mąki, które występowały w jednym zakładzie pracy w pierwszej połowie 2023 r. zostały obniżone do wartości dopuszczalnych. Podczas kontroli przeprowadzonej pod koniec w 2024 r. w innym zakładzie pracy stwierdzono przekroczenie w powyższym zakresie (decyzja nakazująca obniżenie stężenia pyłów mąki wydana została w 2025 r.).

W 2 zakładach zajmujących się produkcją metalowych wyrobów gotowych stwierdzono przekroczenie normatywów higienicznych w zakresie: zanieczyszczeń chemicznych powietrza tj. przekroczenie NDS czynników szkodliwych dla zdrowia: manganu i jego związków nieorganicznych w przeliczeniu na Mn frakcja respirabilna (2 zakłady pracy); tlenków żelaza

w przeliczeniu na Fe - frakcja respirabilna (1 zakład) oraz w zakresie zanieczyszczeń pyłowych powietrza - pyły niesklasyfikowane ze względu na toksyczność - frakcja wdychalna (1 zakład). Przekroczenia w tym zakresie nie występowały w zakładach pracy w poprzednim roku.

Tak jak w ubiegłym roku nie stwierdzono przekroczeń w zakresie pozostałych czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, tj. w zakresie drgań mechanicznych oraz zanieczyszczeń pyłowych powietrza - pyły drewna.

Skontrolowano o 5 zakładów więcej, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W porównaniu z rokiem ubiegłym przeprowadzono o 9 kontroli więcej w zakładach objętych w/w zakresem.

Zwiększyła się liczba zakładów będących pod nadzorem pionu higieny pracy, w których występują czynniki rakotwórcze z 52 na 59. Skontrolowano o 3 zakłady więcej, w których występują czynniki rakotwórcze. Przeprowadzono o 1 kontrolę więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym. Zwiększenie liczby zakładów będących na terenie powiatu ryckiego, w których występują czynniki rakotwórcze spowodowane było zmianą Załącznika 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy tj. dot. procesów technologicznych w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym poprzez dodanie ppkt 5, 6, 8: odpowiednio: prace związane z narażeniem na pył drewna, prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną - frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy, prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla. W większości zakładów jest to kontakt pracowników z czynnikiem rakotwórczym; w zakładach skontrolowanych w bieżącym roku liczba osób pracujących w narażeniu zmniejszyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym z 34 na 24.

Liczba skontrolowanych zakładów pracy wykonujących działalność leczniczą pozostała na takim samym poziomie jak w roku poprzednim, liczba kontroli przeprowadzonych w zakładach leczniczych zmniejszyła się o 3, co jest związane z brakiem uchybień higieniczno-sanitarnych.

Przeprowadzono kontrolę w zakresie nadzoru nad chemikaliami, w tym detergentami i produktami biobójczymi u dalszego użytkownika, który został wpisany do wykazu obiektów w 2023 r. W trakcie kontroli przeprowadzonej w 2024 r w odróżnieniu od ubiegłego roku, nie stwierdzono nieprawidłowości. Liczba kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny jest porównywalna z rokiem ubiegłym. Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych wzrosła o 5, natomiast u stosujących produkty biobójcze zmniejszyła się o 3. Liczba kontroli u stosujących prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 pozostała na tym samym poziomie, co w roku ubiegłym (2 kontrole).

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

Przeprowadzono tyle samo kontroli w zakładach udostępniających produkty kosmetyczne (10 kontroli).

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano o 1 decyzję administracyjną nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości więcej niż w roku ubiegłym. Najwięcej uchybień, tak jak w roku ubiegłym dotyczyło braku sporządzonej dokumentacji oceny ryzyka zawodowego bądź aktualizacji tej oceny z uwzględnieniem wszystkich czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy. Nakazy wydane w tym zakresie w porównaniu z rokiem ubiegłym kształtowały się na podobnym poziomie. Podobnie kształtowała się sytuacja w przypadku nakazów wydanych w zakresie przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. Brak rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 1 zakładzie pracy, przy czym w roku ubiegłym w 2 zakładach. Uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych stwierdzono w 11 zakładach pracy w odróżnieniu od roku 2023, w którym było to 8 zakładów, natomiast w zakresie czynników biologicznych w 7 zakładach pracy, a w 2023 r. w 6. Uchybienia w zakresie produktów biobójczych stwierdzono w 7 obiektach udostępniających produkty biobójcze, czyli w 5 więcej niż w roku 2023. Nieodpowiedni stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych stwierdzono w mniejszej liczbie zakładów pracy, niż w roku poprzednim.

W większości zakładów, w których stwierdzono uchybienia, zostały one usunięte w terminach wyznaczonych w decyzjach nakazowych; w przypadku 2 zakładów pracy nastąpiła zmiana terminu wykonania nakazów na umotywowany wniosek przedsiębiorcy (w jednym zakładzie dwukrotna). Wydano 4 decyzje płatnicze mniej niż w roku ubiegłym.

Ilość prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem choroby zawodowej była na podobnym poziomie jak w 2023 r.; ilość nowych zgłoszeń była taka sama.(2 nowe zgłoszenia). Wydano 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, wydano o 1 decyzję więcej o stwierdzeniu choroby zawodowej.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż działalność Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny pracy przyczyniła się do poprawy warunków pracy oraz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników. W obiektach, w których stwierdzono uchybienia, pracodawcy z reguły usuwają nieprawidłowości w terminie wyznaczonym w decyzji. We wszystkich zakładach w których występują przekroczenia normatywów higienicznych dotyczące NDN hałasu opracowane są i wprowadzone w życie programy działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia pracowników, mające na celu poprawę warunków pracy. W zakładach pracy, w którym stwierdzono przekroczenie wartości NDS pyłów i czynników chemicznych, wydano decyzje nakazujące obniżenie wartości stężenia czynników szkodliwych do wartości nieprzekraczających

NDS, co zostało wykonane i potwierdzone powtórными badaniami w przypadku 2 zakładów, w przypadku 1 zakładu termin wykonania nakazu przypada na 2025 rok. Duża część stwierdzonych nieprawidłowości była związana z niedostosowaniem się pracodawców do przepisów wynikających ze zmiany rozporządzenia w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w zakresie ograniczania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne, prekursory narkotyków kat. 2 i 3, substancje chemiczne, ich mieszaniny, produkty biobójcze, detergenty i produkty kosmetyczne przyczyniła się do poprawy zwiększenia poziomu bezpieczeństwa. Szczególną uwagę podczas wykonywania czynności kontrolnych zwracano na udostępniane na rynku produkty biobójcze oraz produkty kosmetyczne. Produkty nie spełniające wymogów zostały wycofane ze sprzedaży.

W 2024 r. prowadzono działania edukacyjno-informacyjne, które obejmowały:

- Propagowanie wśród pracodawców informacji na temat zagrożeń związanych z narażeniem pracowników na promieniotwórczy gaz - radon wewnątrz pomieszczeń pracy znajdujących się na poziomie parteru lub w piwnicy oraz o potrzebie wykonywania pomiarów stężenia radonu lub stężenia energii potencjalnej alfa krótkożyciowych produktów rozpadu radonu.
- Propagowanie wśród pracodawców kampanii informacyjnej na rzecz zdrowego miejsca pracy pt. „Bezpieczna i zdrowa praca w epoce cyfrowej” prowadzonej przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) mającej na celu podniesienie świadomości na temat wpływu nowych technologii cyfrowych na pracę i miejsca pracy oraz wyzwań i możliwości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
- Propagowanie informacji nt. nowoczesnych ochron przed hałasem, zbiorowych oraz indywidualnych w zakładach pracy, w których występuje narażenie pracowników na ten czynnik szkodliwy.
- Propagowanie wśród pracodawców informacji dot. substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przez organa Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego poprzez opiniowanie lub uzgadnianie pod względem sanitarno-higienicznym: projektów planów zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych, wniosków dotyczących konieczności wykonywania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko i jego zakresu, odstępstw od przepisów określających warunki techniczne oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania.

Stanowiska organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest ściśle związana z liczbą przedsięwzięć planowanych do realizacji na terenie powiatu.

W 2024 roku w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowano stanowiska pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w następujących sprawach:

1. Na podstawie art. 48, art. 53 i art. 54 w związku z art. 58 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) wydano **6 uzgodnień** w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczących uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko; wydano **4 opinie** do projektu dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
2. Na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2, art. 70 ust. 1 pkt 2, art. 77 ust. 1 pkt 2, art. 90 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 78 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112) wydano **7 opinii sanitarnych** w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Powyższe opinie dotyczyły między innymi następujących inwestycji: sieć kanalizacji sanitarnej; drogi publiczne; farma fotowoltaiczna; podziemna instalacja gazu; trasa rowerowa.
3. Na podstawie art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) wydano **2 opinie sanitarne** dotyczące uzgodnienia dokumentacji

projektowych inwestycji pod względem spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych: przebudowa części pomieszczeń parteru budynku dworu klasycystycznego wraz ze zmianą sposobu użytkowania wybranych pomieszczeń; projekt technologiczny rozbudowy zaplecza kuchennego lokalu gastronomicznego.

4. Na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 757), § 21, §24 i §25 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), art. 3 ust. 2 lit. b w związku z art. 37 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 416) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 572) wydano 3 opinie sanitarne dotyczące zatwierdzenia materiałów, wyrobów i urządzeń użytych do przebudowy stacji uzdatniania wody.
5. Na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. *o działalności leczniczej* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 799) nie wydano decyzji dotyczących spełniania wymagań, jakim powinny opowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.
6. W trybie art. 3 pkt 3 ustawy o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* oraz w oparciu o art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 725) wydano **13 opinii sanitarnych** (pozytywnych). Uczestniczono w odbiorach następujących obiektów: przebudowa kilku stacji uzdatniania wody; głęboka termomodernizacja budynku zabytkowego; budowa budynku handlowo - usługowego wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną; modernizacja i przebudowa sali widowiskowej; rozbudowa i przebudowa budynku mieszkalnego na budynek mieszkalno- biurowy; budowa budynku handlowo – usługowego wraz z obiektami towarzyszącymi i infrastrukturą techniczną; budowa budynku magazynowego; budowa hali produkcyjno-magazynowej z częścią socjalno- sanitarną oraz niezbędną infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem; budowa domu pogrzebowego; budowa budynku magazynowego z zapleczem biurowo – socjalnym. Odnośnie zawiadomień o zakończeniu budowy inwestycji wystosowano pisma informujące stronę o odstąpieniu od kontroli obiektu (**2 pisma**). Wydano **2 zaświadczenia** o spełnieniu wymagań sanitarnych obiektów budowlanych, po zweryfikowaniu opinii wydanej w poprzednich latach. Wystosowano **2 pismo** dotyczące uzupełnienia brakujących dokumentów związanych z planowaną kontrolą odbiorową.
7. Na podstawie art. 3 pkt 1a, art. 10 ust. 1 pkt 3, art. 12 ust. 1, art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416), art. 106 § 1, § 5, art. 124 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO ZA 2024 ROK

(t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572), art. 53 ust. 4 pkt 2a, art. 53 ust. 5 w związku z art. 60 ust. 1, art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) wydano **2 postanowienia** dotyczące pozytywnego uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków ujętych w projektach decyzji o ustaleniu warunków zabudowy dla inwestycji.

8. Na podstawie art. 36 ust. 1 w związku art. 37 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) wydano **20 decyzji** dotyczących opłat za wykonywanie czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego (opłaty pobierane za przeprowadzone kontrole/odbory oraz uzgodnienia dokumentacji technicznej i wydanie opinii zatwierdzenia materiałów użytych do przebudowy stacji uzdatniania wody).
9. Odnośnie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wystosowano pisma informujące stronę o braku możliwości wydania opinii (**4 pisma**) oraz o nie zajmowaniu stanowiska (**1 pismo**). Wystosowano **10 pism** dot. konieczności dokonania korekt KIP, prognozy lub błędnej kwalifikacji przedsięwzięcia wraz z doprecyzowaniem złożonych wniosków, **1 pismo** dotyczące skorygowania wniosku i przedłużenia terminu załatwienia sprawy oraz **1 pismo** dotyczące błędnie sformułowanego pełnomocnictwa i przekazania go na rzecz nieprawidłowej Instytucji. W związku z uzgodnieniami dot. projektu decyzji o warunkach zabudowy, wystosowano pismo informujące o nie zajmowaniu stanowiska (**1 pismo**).
10. Sprzeciwów, o jakich mowa w art. 28 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 416) odnośnie odbieranych obiektów nie zgłaszano.
11. Kontrole obiektów w trakcie budowy – nie przeprowadzono.
12. Ogółem przeprowadzono **13 kontroli sanitarnych**.

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi.

W roku 2024 nie było wydanych opinii negatywnych. Większość opiniowanych przedsięwzięć dotyczyła inwestycji samorządowych związanych z poprawą stanu infrastruktury technicznej, w tym drogowej. Opinie wydawane w związku z zawiadomieniami o zakończeniu budowy obiektów budowlanych głównie dotyczyły inwestycji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, a inwestycje samorządowe dotyczyły stacji uzdatniania wody. W stosunku do roku ubiegłego, rynek inwestycji wykazuje stabilizację. W związku ze zmianą przepisów dot. planowania przestrzennego, prawie wszystkie gminy przystąpiły do sporządzenia planu ogólnego.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia to obszar realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie edukacji zdrowotnej i promocji działań prozdrowotnych dla wybranych grup odbiorców i dla całej lokalnej społeczności powiatu ryckiego. Edukacja zdrowotna realizowana jest poprzez wdrożenie w placówkach oświatowo –wychowawczych krajowych i wojewódzkich programów edukacyjnych, wieloletnich i cyklicznych zadań z zakresu zdrowia publicznego, zarówno dla placówek nauczania początkowego (przedszkola) jak i placówek szkolno-opiekuńczych (szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, ośrodki wychowawcze). Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia realizuje także akcje promocyjne cykliczne i okazjonalne, w zależności od bieżącej sytuacji epidemicznej w kraju, wg wytycznych i zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia. Wiele działań edukacyjnych i promocyjnych przebiega w ścisłej współpracy z Jednostkami Samorządu Terytorialnego w powiecie ryckim, Placówkami Edukacyjnymi, Podmiotami Działalności Leczniczej i innymi Instytucjami o zasięgu powiatowym, miejskim i gminnym.

Działania podejmowane w 2024 roku w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej, dotyczyły profilaktyki chorób zakaźnych, zapobiegania nowotworom, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki uzależnień, promowania szczepień ochronnych oraz działań związanych z sytuacją epidemiologiczną. Realizacja zadań odbywała się poprzez:

- inicjowanie i koordynowanie programów edukacyjnych,
- prelekcje edukacyjne,
- udzielanie pomocy merytorycznej,
- dystrybucję materiałów edukacyjnych,
- nagłaśnianie problematyki zdrowotnej w mediach społecznościowych,
- nadzorowanie działalności oświatowo - zdrowotnej.

W roku sprawozdawczym nadzorowano działalność 49 placówek. W nadzorowanych placówkach przeprowadzono łącznie 47 wizytacji, podczas których oceniano sposób realizacji interwencji programowych. Podczas prowadzonych wizytacji stwierdza się duże zainteresowanie tematyką prozdrowotną wśród uczniów kadry pedagogicznej, którzy chętnie uczestniczą w realizowanych programach i kampaniach.

INTERWENCJE PROGRAMOWE

Programy krajowe

1. „Trzymaj Formę”

Ogólnopolski Program Edukacyjny, którego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez

promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Program realizowało – 17 placówek nauczania

Grupa docelowa – 1025 uczniów

Programy wojewódzkie/ powiatowe

1. „Ars czyli jak dbać o miłość”

Program realizowany w ramach Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” . Celem jest dotarcie do uczniów szkół ponadpodstawowych ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym.

Program realizowało – 6 placówek nauczania

Grupa docelowa – 596 uczniów

2. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

To ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program dedykowany jest dzieciom przedszkolnym w wieku 5-6 lat, rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego.

Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych – 11 placówek

Grupa docelowa : 375 dzieci

3. „ Bieg po zdrowie”

Jest to program antynikotynowy skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych. Główne cele programu: opóźnienie i zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Podstawą zajęć jest stymulowanie kreatywności i aktywności uczestników.

Program realizowało – 12 szkół, Grupa docelowa – 194 uczniów, 184 rodziców

4. „Czyste powietrze wokół nas”

Program edukacji antytytoniowej dla dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat. Stanowi pierwsze, ważne ogniwo w edukacji antytytoniowej dzieci. Umożliwia wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacji gdy przebywają w zadymionym pomieszczeniu lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Celem jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Program realizowany był w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych – 7 placówek

Grupa docelowa : 205 dzieci i 93 rodziców

5. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Celem programu edukacyjnego jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ich rodziców i opiekunów, a także kadry pedagogicznej. Szkoły ponadgimnazjalne są miejscem, gdzie można dotrzeć do szerokiego grona młodych ludzi. Wprowadzenie edukacji prozdrowotnej na temat raka szyjki macicy do szkół, przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy i zainicjowania dyskusji, dzięki której młode kobiety podejmą odpowiednie działania, czyli skonsultują się z lekarzem i wykonają badanie cytologiczne.

Program realizowało 5 szkół ponadpodstawowych

Grupa docelowa – 353 uczniów, 451 rodziców, 43 nauczycieli

6. „Podstępne WZW” i „Znamie! Znam je”

Program dotyczy profilaktyki HBV i HCV oraz profilaktyki czerniaka.

Program realizowało – 7 szkół, Grupa docelowa - 626 uczniów, 978 rodziców

7. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Głównym celem programu jest zmniejszenie zachorowań wynikających z palenia tytoniu. Program adresowany do społeczności lokalnej. Były podejmowane działania w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu , Światowego Dnia Rzucania Palenia, Prowadzony jest comiesięczny monitoring z aktualnej sytuacji przestrzegania zakazu palenia tytoniu w gminie. Monitoringiem objęte są: przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych, jednostki organizacyjne systemu oświaty, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, uczelnie wyższe, zakłady pracy, obiekty kultury i wypoczynku, lokale gastronomiczne – rozrywkowe, obiekty służące obsłudze podróżnych, pomieszczenia obiektów sportowych oraz inne pomieszczenia użytku publicznego. Prowadzono dystrybucję ulotek, plakatów z zakresu profilaktyki tytoniowej oraz naklejek z zakazem palenia tytoniu.

I. INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

W ramach interwencji nieprogramowych zaplanowane były do realizacji działania w zakresie m.in. bezpiecznego i zdrowego wypoczynku zimowego i letniego, zatruc pokarmowych, higieny osobistej, uzależnień behawioralnych oraz od środków psychoaktywnych (m.in. dopalacze, nikotyna, e-papierosy, napoje energetyczne), zatruc grzybami, profilaktyki chorób nowotworowych, WZW A,B,C, profilaktyki grypy sezonowej a także akcje plenerowe. Podczas tych akcji uczestnicy mogli skorzystać z bezpłatnego punktu pomiarów: ciśnienia we krwi, tlenu węgla w organizmie u osób palących. Chętne osoby mogły skorzystać również z alko i nargkogogli aby zobaczyć

jak wygląda świat po zażyciu alkoholu i narkotyków. Pracownicy uświadamiali, szczególnie młode osoby, o zgubnym wpływie substancji odurzających na ich zdrowie.

W ramach działań profilaktycznych przeprowadzono w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych 74 prelekcji i pogadań dla 2398 odbiorców. Głównie tematyka dotyczyła podstawowych zasad higieny, racjonalnego odżywiania, znakowania produktów spożywczych, uzależnień od środków psychoaktywnych, papierosów, e-papierosów, napojów energetycznych, uzależnień behawioralnych (telefon, Internet), bezpiecznego grzybobrania.

W październiku w Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Rykach zorganizowano wystawę grzybów świeżych, którą mogli odwiedzić mieszkańcy powiatu ryckiego oraz dzieci z okolicznych placówek oświatowych. Dzieci wysłuchały prelekcji o podstawowych gatunkach grzybów, zapoznały się z Dekalogiem Grzybiarza oraz otrzymały tematyczne ulotki. Przez cały sezon grzybowy chętne osoby mogły skorzystać z porad klasyfikatora grzybów – udzielono 22 porad wydano jeden atest na grzyby świeże.

Dodatkowo pracownicy pionu Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej oraz Higieny Dzieci i Młodzieży naszej Stacji przeprowadzili:

- badania dotyczące ciężaru tornistrów uczniów klas I-VIII uczęszczających do 3 szkół z powiatu ryckiego.

W placówkach sprawdzano, czy waga plecaka nie przekracza 10%-15% masy ciała dziecka. Badania wykazały, że w większości przypadków waga plecaka mieściła się w wyżej wymienionych normach. Jednakże 14,7% uczniów miało ze sobą plecak, którego waga przekraczała normę 15% masy ciała dziecka.

- oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wysokości ciała wśród uczniów w 10 szkołach podstawowych. Nieprawidłowości stwierdzono w 16 placówkach. Prawidłowo dobrane do wzrostu stanowisko pracy ucznia ma znaczenie nie tylko na kształtowanie prawidłowej postawy ciała, ale również na funkcjonowanie układu krążenia i narządów wewnętrznych. Długotrwała pozycja siedząca podczas zajęć lekcyjnych jest przyczyną statycznego obciążenia układu ruchowego, a nie ergonomiczne stanowisko pracy może potęgować uczucie zmęczenia uczniów.

Podczas realizacji interwencji nieprogramowych w celu dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców- społeczności lokalnej – pracownik OZiPZ korzystał z profilu PSSE w Rykach – portalu społecznościowego (Facebook) oraz strony internetowej PSSE w Rykach. Powyższe działania miały charakter informacyjno- edukacyjny.